

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere
etunimi.sukunimi@pirha.fi
pirha.fi

Vastaus valtuustoaloitteeseen
19.12.2025

Vastaus valtuustoaloitteeseen: Sosiaali- ja terveystalveluiden huomioiminen Tampereen asemanseudun kehittämisisessä

Johdanto

Valtuutettu Mikko Aaltonen ym. jättivät 10.2.2025 § 24 valtuustoaloitteen Sosiaali- ja terveystalveluiden huomioiminen Tampereen asemanseudun kehittämisisessä.

Pirkanmaan hyvinvointialue kiittää aloitteen tekijöitä tärkeästä esityksestä. Aloitteessa ehdotetaan, että Tampereen asemanseudun suunnittelussa varataan tilat sosiaali- ja terveystalveluille ja että Pirkanmaan hyvinvointialue suunnittelee talveluiden tuottamista yhteistyössä Tampereen kaupungin kanssa. Aloite liittyy myös Tampereen keskustan turvallisuuden kehittämistyöryhmän kokonaisuuteen, jossa vastaavat huolenaiheet ovat nousseet esiin monialaisesti.

Aloitteessa korostetaan erityisesti jalkautuvien mielenterveys- ja päihdetalveluiden merkitystä. Aloitteessa pyydetään selvittämään:

1. Tarve ja mahdollisuudet tuottaa sosiaali- ja terveystalveluita asemanseudulla.
2. Tilatarpeet näiden talveluiden toteuttamiseksi.

Nykyiset talvelut alueella

Asemanseudun läheisyydessä toimii päihteitä käyttävien päivätoimintakeskus Huoltso (Tampereen valtatie 23). Sosiaali- ja kriisipäivystys sekä selviämishoitoasema sijaitsevat Tampereen pääpoliisiaseman yhteydessä (Sorinkatu 12). Tullin

alueella toimii yksi Tampereen asukkaille avohuumehoitoa tuottavista ostopalveluyksiköistä (K-klinikka) ja saman toimijan järjestämänä pistämällä huumeita käyttävien terveysneuvontapiste. Sosiaalityötä ei ole tällä hetkellä Tullin alueella saatavilla, lukuun ottamatta etsivän työn työparia ja määräaikaisesti Omaan kotiin –hankkeessa työskentelevän yhden sosiaaliohjaajan liikkumista alueelle.

Hyvinvointialueen etsivä työ tekee työtä keskusta-alueella ja asemanseudulla. Lisäksi jalkautuvaa työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä järjestötoimijoiden kuten Katuklinikan, A-killan ja A-klinikan Naapurustotyön hankkeen kanssa. Kentän tilannekuvaa ja ilmiöitä käydään säännöllisesti läpi erilaisissa monialaisissa verkostoissa, kuten etsivän työn verkostossa. Pirha on ollut mukana Rikotaan kaavaa -hankkeen ohjausryhmässä, jossa on kehitetty alueelle jalkautuvaa naapurustotyötä. Vaikka kyse ei ole varsinaisesta sote-palvelusta, hanke tukee yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta.

Hyvinvointialue on koostanut kentän työntekijöiden ja asiakkaiden havaintojen perusteella sosiaalisen raportin Huumeilmiöt Pirkanmaalla 2024, jonka toimenpide-ehdotuksia olivat mm. matalan kynnyksen päihdepalvelujen ja psykososiaalisen tuen sekä terveysneuvonnan kehittäminen. Sosiaali- ja terveyspalvelujen integraatiota edistetään määrätietoisesti ja päiväkeskustoimintaa kehitetään yhteistyössä. Tarve kehittämistyölle on siis tunnistettu ja toimenpiteitä jo aloitettu.

Tarpeeseen on pyritty vastaamaan terveydenhuollon palvelujen osalta mm. kehittämällä matalan kynnyksen palveluita. 18-22 vuotiaille tarkoitettu kynnyksetön nuorten aikuisten mielenterveys- ja päihdehoidon tiimi toimii Tullin alueella ja 2/2026 avautuu huumausaineita käyttäville joka arkipäivä avoinna oleva kynnyksetön hoidon tarpeen arvio Hatanpäällä sijaitsevan yksikön yhteyteen.

Tarve tuottaa palveluita asemanseudulla

Hyvinvointialueen toimijat yhdessä järjestötoimijoiden kanssa tunnistavat nykyisen toimintaympäristön tilanteen ja palvelutarpeet, niin asemanseudulla kuin muuallakin keskustaungissa ja kasvukeskuksissa.

Sekä alueen turvallisuuden että huumeita käyttävien henkilöiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta päihtyneille suunnattua päiväkeskustoimintaa ja terveysneuvontaa olisi tarkoituksenmukaista järjestää lähempänä palvelujen käyttäjiä. Se lisäisi saavutettavuutta sekä edistäisi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen yhteensovittamisen mahdollisuutta. Vaikka Huoltsulla on paljon kävijöitä, se ei vaikuta vastaavan Tullin alueella aikaansa viettävien asiakkaiden tarpeisiin. Huumeita käyttävät henkilöt ovat antaneet palautetta, että Huoltsu on sijainniltaan liian kaukana ja sen tämänhetkinen kävijäkunta on profiililtaan erilaista kuin nuoret ja nuoret aikuiset huumeita käyttävät henkilöt, jolloin ajan viettäminen paikantuu enemmän asemanseudulle. Myös huumeita käyttävät henkilöt ovat tuoneet esiin kokemuksiaan alueen turvattomuudesta ja väkivallan uhasta.

Yhtenä tärkeänä näkökulmana pidämme palveluiden kehittämistä huomioiden infektioiden torjunnan ja hoidon tarpeet. Muun muassa MRSA-kantajuuden tutkiminen, pinnallisten

ihoinfektioiden hoito, seksi- ja veriteitse tarttuvien tautien tutkiminen ja hoito, sekä rokotteiden tarjoaminen ovat julkisen terveydenhuollon kustannuksia säästäviä toimia. Niiden järjestäminen ostopalvelutuotantoon on kuitenkin haasteellista ja vähintäänkin vaatii yksityiskohtaista sopimista tutkimuksista, lääkkeistä ja kansallisen rokotusohjelman maksuttomista rokotteista, jotka julkisen terveydenhuollon toimintana ovat asiakkaalle maksuttomia. Muuttuvan päihteenkäyttökulttuurin myötä lisääntyvä tarve palvelujen kehittämiseksi on osoittautunut haastavaksi, kun oman tuotannon osuus terveysneuvonnassa on niin vähäinen.

Tilatarpeet palveluiden toteuttamiseksi

Mikäli asemanseudulle saataisiin tilat, voitaisiin kehittää toimintaa kokonaisuutena yhteistyössä Pirhan sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä järjestötoimijoiden kanssa ja sovittaa alueella tehtävää työtä paremmin muihin hyvinvointialueen päihde- ja riippuvuuspalveluihin.

Alustavan karkean arvion mukaan tilatarpeet palvelujen toteuttamiseksi olisi noin 300m² tila (Huoltamalla 235m², Nokian päivätoimintakeskukselle on etsitty 200m² tilaa), johon sisältyisi toimistotilaa, vastaanottotila somaattisten tutkimusten tekemiselle ja pienille toimenpiteille, keittiö- ja oleskelutilaa. Tilojen tulisi sijaita asemanseudulla tai muuten välittömästi keskustan läheisyydessä. Tullin alueen terveysneuvonnassa asioi tällä hetkellä noin 60-80 asiakasta päivässä, ja tarve on todennäköisesti kasvava.

Yhteenveto ja jatkotoimet

Hyvinvointialue pitää tärkeänä, että asemanseudun suunnittelussa huomioidaan mahdollisuudet tuottaa kuvattuja palveluita alueella. Sosiaalityön ammatillisen kokemustiedon perusteella on tunnistettu, että erityisesti marginaaleihin asetettujen ja haavoittavissa olosuhteissa elävien ryhmien, kuten aktiivisesti huumeita käyttävien henkilöiden, kohdalla palvelujen saavutettavuuden näkökulma on erityisen tärkeä. Nykyisellään palveluntarpeessa olevat asiakkaat eivät ohjaudu riittävällä tavalla palvelujen piiriin. Lähellä asiakkaita tarjottavat matalan kynnyksen palvelut lisääisivät sekä saatavuutta että palvelujen vaikuttavuutta, kun apua saisi nopeasti ja luontevasti sieltä, missä asiakkaat liikkuvat. Tämä lisäisi myös alueella toimivien järjestöjen kanssa tehtävän yhteistyön mahdollisuuksia ja vastaisi kaupungin turvallisuustyöryhmässä esitettyihin huoliin.

Pirkanmaan hyvinvointialue selvittää edelleen mahdollisuuksia tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluita Tampereen uudistuvalla asemanseudulla. Asia on päätetty viedä edelleen käsiteltäväksi Tampereen keskustan turvallisuuden kehittämistyöryhmään. Lisäksi on huomioitava, että tavoitteena tulee olla matalan kynnyksen tavoittavan toiminnan kehittäminen kokonaisuutena koko Pirhan alueella ja Tampereen osalta myös muilla alueilla kuin asemanseudulla.

Edellä kuvatun palvelun toteuttamiseksi ja kehittämiseksi yhteistyössä tarvitaan tilojen lisäksi myös henkilöstön resurssia. Kuvattuja nykyisiä palveluja järjestävillä vastuualueilla (mielenterveys- ja päihdepalvelut sekä sosiaalipalvelujen vastuualueet) ei ole kohdennettavissa henkilökuntaa uusiin toimintoihin ilman selkeää resurssien lisäystä. Karkea arvio kustannuksista

tilojen osalta on 250 000 euroa vuodessa (tilavuokra noin 70 000 euroa ja henkilökustannukset noin 180 000 euroa).

Tampereella 19.12.2025

Valmistelu:

- Vastuualuejohtaja Kaisa Luoto, Mielenterveys- ja päihdepalvelut, Avopalvelut
- Vastuualuejohtaja Maria Päivänen, Asumisen ja osallisuuden sosiaalipalvelut, Avopalvelut